

Sygn. akt I ACa 923/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jan Kremer
Sędziowie:	SSA Marek Boniecki (spr.) SSA Jerzy Bess
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **J. K.**

przeciwko **Przedsiębiorstwu (...) sp. z o.o. w K.**

o uchylenie uchwały Zgromadzenia Wspólników

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 28 września 2012 r. sygn. akt VII GC 183/11

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że

„I. uchyła uchwałę nr (...) Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Przedsiębiorstwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. z dnia 25 listopada 2011r.,

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 4 377 zł (cztery tysiące trzysta siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,

III. nakazuje pobrać od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Kielcach kwotę 1 535,35 zł (jeden tysiąc pięćset trzydzieści pięć złotych i 35/100) tytułem niewiszczonej części kosztów sądowych”;

2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 4 450 zł (cztery tysiące czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

Sygn. akt I ACa 923/14

Uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 16 września 2014 r.

Powód J. K. domagał się uchylecia uchwały Zgromadzenia Wspólników Przedsiębiorstwa (...) sp. z o.o. w K., podjętej w dniu 25 listopada 2011 r. o przeznaczeniu zysku za rok 2010 na kapitał zapasowy. Powód argumentował, że z uwagi na dobrą kondycję spółki, osiągany corocznie zysk, kolejne w ciągu ostatnich lat pozbawienie wspólników prawa zysku krzywdzi ich i narusza dobre obyczaje.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa, podnosząc, że decyzja o pozostawieniu wypracowanego zysku w spółce i przeznaczeniu go na kapitał zapasowy, podjęta wymaganą większością była podyktowana inwestycjami prowadzonymi przez spółkę oraz wieloletnimi planami gospodarczymi, które powinny być powodowi znane. Zgromadzenie znacznych środków w formie kapitału rezerwowego jest konieczne dla zabezpieczenia niezakłóconego przebiegu prowadzonych prac.

Wyrokiem z dnia 28 września 2012 r. Sąd Okręgowy w oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach procesu i nieuiszczonej części kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny szczegółowo zaprezentowany w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, z którego wynika, że kapitał zakładowy pozwanej spółki wynosi 130.000 zł i dzieli się na 2.600 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy. Udziały w spółce objęli: J. S. - 1951 udziałów, co stanowi 74,04 % kapitału zakładowego, powód - 597 udziałów, co stanowi 22,96% kapitału zakładowego, dwie wspólniczki po 2 udziały oraz 48 wspólników po 1 udziale. Powód pełnił obowiązki prezesa zarządu pozwanej spółki od jej założenia do 2002 r. W dniu 25 listopada 2011 r. w K. w siedzibie pozwanej odbyło się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki, na którym podjęto uchwałę Nr(...) o podziale zysku netto za 2010 rok w ten sposób, że cały zysk w kwocie 2.206.249,40 zł przeznaczono na kapitał zapasowy. Powyższa uchwała została podjęta większością głosów. Od powyższej uchwały po jej podjęciu wnieśli sprzeciw powód oraz dziewięciu innych wspólników. Wniesiony sprzeciw został zaprotokołowany. Pozwana spółka od jej utworzenia sukcesywnie w kolejnych latach swojej działalności gospodarczej prowadziła i prowadzi remonty i modernizację posiadanego majątku oraz podejmuje działania zmierzające do uruchomienia nowych usług w celu osiągnięcia standardu „czterogwiazdkowego” Hotelu (...). W tym celu realizuje: remont i modernizację obiektu Hotelu (...) w postaci: zakupu i instalacji kotłowni wymiennikowej ciepłej wody użytkowej oraz węzła cieplnego c.o., budowę i wyposażenie gabinetu odnowy biologicznej, system zarządzania hotelem, system dostępu do pokoi hotelowych, zakupu i montaż zamków na kartę, wydzielenie stref pożarowych oraz zakup i montaż drzwi, zakup i montaż centrali telefonicznej, system zarządzania usługą parkingową, zakup i montaż windy towarowo-osobowej, zakup odbiorników (...) do pokoi hotelowych, budowę i wyposażenie restauracji, remont i wyposażenie 64 jednostek mieszkalnych. Inwestycja zrealizowana w roku 2008 dotycząca budowy i wyposażenia centrum konferencyjnego zrealizowana była przy współudziale „środków unijnych”. Wykonanie inwestycji wymagało nadto zaciągnięcia kredytu inwestycyjnego w Banku na kwotę 7.580.312,34 zł. W dniu 26 października 2010 r. pozwana zawarła umowę z Zarządem Województwa (...) na dofinansowanie projektu pn. „Uzyskanie pozycji lidera na rynku usług hotelarskich w Województwie (...) poprzez inwestycje w infrastrukturę i wyposażenie” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2007-2013. Całkowita wartość projektu wynosi: 9.572.636,06 zł brutto, przy czym wysokość dofinansowania projektu wynosi: 3.923.211,50 zł i odbywa się w formie refundacji poniesionych nakładów. Pozwana posiada strategię rozwoju spółki w postaci koncepcji budowy Kompleksu edukacyjno-rekreacyjnego przy Jaskini R., z uwzględnieniem poniesienia nakładów inwestycyjnych na remont i modernizację obiektu Zajazdu (...). Prezentowany przez zarząd program perspektywiczny ma na celu znaczne wykorzystanie w procesie inwestycyjnym kapitału własnego. Realizacja założonych planów wymagać będzie także zaangażowania kapitału obcego z wykorzystaniem dźwigni finansowej w celu maksymalnego skrócenia cyklu realizacji inwestycji do 2015 r. Wysokość zaangażowania kapitału obcego uzależniona będzie od wysokości skumulowania kapitału własnego. Pozwana spółka na przestrzeni ostatnich lat 2007-2010 ustabilizowała poziom zyskowności przy zachowaniu wzrostu przychodów ze sprzedaży i kontroli wydatków kosztów działalności operacyjnej. Optymistyczny program inwestycyjny mający na celu uzyskanie pozycji lidera w branży hotelarsko-gastronomicznej na rynku w

województwie (...) zabezpiecza w przyszłości przy występującej konkurencji w branży odpowiedni poziom przychodów i zyskowności. Kumulowanie środków kapitałowych przyniesie w przyszłości wymierny efekt finansowy dla wspólników i zabezpieczy ich oczekiwania z zaangażowania finansowego w udziały, które posiadają w spółce. Celowym jest gromadzenie kapitału z przeznaczeniem na sfinansowanie programu inwestycyjnego, który w perspektywie kilku lat przyniesie znaczne korzyści spółce i jej wspólnikom. Powodowi jako wspólnikowi znane mu były wieloletnie plany inwestycyjne Spółki.

W ustalonym przez siebie stanie faktycznym, Sąd pierwszej instancji uznał powództwo za nieuzasadnione. W ocenie Sądu Okręgowego powołanie się przez powoda na przesłankę przyjęcia zaskarżonej uchwały celem jego pokrzywdzenia, wymagało wykazania przez niego intencjonalnego działania wspólników ukierunkowanego na jego pokrzywdzenie oraz zaistnienia opisanego pokrzywdzenia w relacji kauzalnej do treści uchwał, tj. związku faktycznego między podjęciem uchwał a naruszeniem jego korporacyjnego interesu prawnego. Zdaniem Sądu pierwszej instancji pozwana w toku procesu wykazała, że dla jej prawidłowego rozwoju konieczne jest przeznaczenie całego zysku na kapitał rezerwowy. Opierając się na opinii biegłego W. W., która oceniona została jako rzetelna i jasna, Sąd uznał, że realizowane remonty oraz wieloletnia strategia rozwoju spółki, ma na celu doprowadzenie posiadanego majątku do konkurencyjnych na tym rynku standardów oraz poprawę świadczonych usług, co przełoży się na wzrost majątku spółki, a w konsekwencji na zapewnienie osiągnięcia przez nią zysku, który następnie w formie dywidendy będzie zgodny ze statutem przeznaczony dla jej wspólników. W konkluzji swoich rozważań Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, że nie można przyjąć, aby zaskarżona uchwała była krzywdząca dla wspólników spółki i by została podjęta z realnym zamiarem ich pokrzywdzenia.

Wyrok powyższy zaskarżył w całości apelacją powód, zarzucając naruszenie przepisów postępowania: 1) art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie oceny dowodów sprzecznej z dyrektywami wymienionymi w tym przepisie, w szczególności przez przyjęcie za wiarygodną i stanowiącą podstawę ustaleń opinię biegłego W. W., stwierdzającą, że strona pozwana w strategii rozwoju w latach 2010-2015 przewiduje nakłady rzędu 37,5 miliona złotych na zagospodarowanie Jaskini R., w sytuacji gdy opinia ta została oparta na dokumentach niemogących stanowić podstawy ustaleń, gdyż nie dotyczyły one pozwanej Spółki, a innego podmiotu tj. Fundacji (...), nadto poprzez nieuwzględnienie zarzutów do opinii biegłego W. W., wyartykułowanych w pismach procesowych z dnia 6 lipca 2012 roku i 18 lipca 2012 roku; 2) rażące naruszenie art. 217, 227 i 286 k.p.c. przez bezpodstawne oddalenie wniosków powoda o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z uwagi na niekompletność i niezupełność opinii biegłego W. W., przyjmującego za podstawę ustaleń opinii dokumenty, dotyczące innego podmiotu niż strona pozwana i wyprowadzające z tych dokumentów wnioski o istnieniu strategii zagospodarowania Jaskini R. stworzonej dla pozwanej Spółki. Skarżący podniósł nadto zarzut sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez ustalenie, że strona pozwana posiada strategię rozwoju, wymagającą zaangażowania środków finansowych rzędu 55 milionów złotych w sytuacji, gdy pozwana Spółka nie przedstawiła żadnego wiarygodnego dokumentu na istnienie takiej strategii, w szczególności zgodnego z § (...) umowy Spółki oraz ustalenie, że sytuacja finansowa spółki oraz przyjęta strategia rozwoju wymaga w dalszym ciągu powiększenia kapitału zapasowego i rezerwowego w sytuacji, gdy spółka posiada środki finansowe w wysokości 11.129.411,25 zł i nie przedstawiła strategii rozwoju uzasadniającej zaangażowanie dalszych środków finansowych. Apelujący zarzucił nadto naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 249 k.s.h. przez jego wadliwą wykładnię i bezpodstawne przyjęcie, że zaskarżona uchwała, przekazująca w całości zysk za 2010 rok na kapitał zakładowy i pozbawiająca powoda dywidendy, nie jest krzywdząca dla niego jako wspólnika oraz sprzeczna z dobrymi obyczajami oraz umową spółki, w sytuacji gdy powód nie posiada innych instrumentów prawnych pozwalających na korzystanie z zainwestowanego kapitału i czerpania jakichkolwiek korzyści poza wirtualnym wzrostem wartości posiadanych udziałów.

Powód wniósł nadto o dopuszczenie nowych dowodów w postaci uchwały nr (...) Zarządu Województwa (...) z dnia 11 sierpnia 2010 roku, odpisu KRS dotyczącego Fundacji (...), odpowiedzi z-cy Dyrektora Departamentu Funduszy Strukturalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa (...) w sprawie udzielenia informacji publicznej poprzez wydanie wniosku o udzielenie dofinansowania złożonego przez Fundację (...) wraz z załącznikami, nr (...) (...) wydruku artykułu p.t. (...) z Gazety (...) w K. z dnia 8 listopada 2012, pisma Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

w K. z dnia 12.11.2012r., pisma Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w K. z dnia 12.11.2012r., umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa z dnia 13.11.1997r. - aktu notarialnego rep A.(...)sporządzonego przed notariuszem K. C., z Kancelarii Notarialnej w K., ul. (...) oraz odpisu aktualnego z KRS Fundacji (...) na okoliczność, że sytuacja finansowa Spółki nie uzasadnia kumulowania zysku w celu realizacji inwestycji w postaci zagospodarowania J. R. oraz podwyższenia standardu Hotelu (...), gdyż w pierwszym przypadku program ten realizuje inny podmiot, a w drugim przypadku Hotel zostanie oddany w użytkowanie innemu podmiotowi.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości tj. uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia Wspólników pozwanej Spółki z dnia 25 listopada 2011 r. o podziale zysku netto za 2010 r. i zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego jako części kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 18 stycznia 2013 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację powoda oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd drugiej instancji przyjął, że zastrzeżenia powoda co do wydanej opinii były wyjaśniane w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, zaś apelacja nie zawierała przekonujących jurydycznych argumentów pozwalających uznać, że ocena walorów dowodowych opinii biegłego, dokonana przez Sąd Okręgowy, jest rażąco błędna. Nie było rzeczą Sądu kontrolowanie sposobu prowadzenia inwestycji przez podmiot prawa handlowego. Wystarczającym było, że spółka faktycznie podejmowała w przeszłości działania racjonalne, które już przyniosły wymierne efekty. Nie zachodziła też zdaniem Sądu Apelacyjnego konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego, gdyż nie zostało wykazane przez skarżącego, że potrzeba powołania nowych dowodów powstała dopiero po wydaniu zaskarżonego orzeczenia. Podjęta uchwała znajdowała oparcie w założeniach przyjętych na wcześniejszym etapie prowadzenia działalności przez spółkę, których powód miał świadomość jako wieloletni prezes pozwanej spółki. Sąd pierwszej instancji, rozważając zasadność powództwa pod kątem wszystkich przesłanek zaskarżenia uchwały na podstawie art. 249 § 1 k.s.h. i uwzględniając sposób obrony pozwanej spółki, poczynił trafne ustalenia dotyczące jej działalności inwestycyjnej i na tej podstawie prawidłowo ocenił argumenty o konieczności zatrzymania w spółce zysku wypracowanego za 2010 rok. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, brak było również podstaw do przyjęcia, iż zaskarżona uchwała miała na celu pokrzywdzenie powoda jako współnika mniejszościowego, skoro dotyczyła ona wszystkich udziałowców spółki, stawiając ich w takiej samej sytuacji w kontekście ich prawa do udziału w zyskach pozwanej spółki.

Wyrok Sądu Apelacyjnego został zaskarżony skargą kasacyjną przez powoda. Na skutek rozpoznania tejże, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 28 marca 2014 r. uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W piśmie procesowym nazwanym „uzupełnieniem apelacji” powód wniósł o przeprowadzenie dodatkowych dowodów z dokumentów.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji oraz zgłoszonych na etapie postępowania apelacyjnego wniosków dowodowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do przepisu art. 398²⁰ k.p.c., Sąd Apelacyjny był związany wykładnią prawa dokonaną w wyroku z dnia 28 marca 2014 r., sygn. akt III CSK 150/13. Sąd Najwyższy uznał za uzasadnione podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty obrazy prawa procesowego w postaci art. 378 §1 k.p.c., art. 381 k.p.c., a w konsekwencji także art. 249 §1 k.p.c. Przy ocenie zarzutu naruszenia przepisu art. 381 k.p.c. wyraźnie wskazano, że pogląd Sądu Apelacyjnego co do tego, że dowody zgłoszone przez powoda w postępowaniu apelacyjnym mogły zostać powołane w postępowaniu pierwszoinstancyjnym był nieprawidłowy. Podniesiono natomiast, że dowody te nie są spóźnione, a nadto mogą być przydatne do rozstrzygnięcia. Odnośnie z kolei dowodów z dokumentów, zgłoszonych przez powoda

przy piśmie procesowym z dnia 18 sierpnia 2014 r., a zatem po wydaniu wyroku przez Sąd Najwyższy, także nie sposób uznać, aby były one spóźnione, czy nieprzydatne dla rozstrzygnięcia. Dotyczyły one bowiem Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wspólników pozwanej spółki, które odbyło się w dniu 10 maja 2013 r., a zatem po wydaniu zaskarżonego orzeczenia przez Sąd Okręgowy. Przedmiotem obrad zgromadzenia były planowane inwestycje w okolicach Jaskini (...). Poinformowano także wspólników o zakończeniu dotychczasowych inwestycji dokonywanych w hotelu (...). Okoliczności te, co wynika chociażby z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego miały kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia.

Mając na uwadze wskazane wyżej argumenty, Sąd Apelacyjny przy ponownym rozpoznaniu sprawy dopuścił dowód z dokumentów w postaci: uchwały Zarządu Województwa (...) nr (...), aktu notarialnego z dnia 13 listopada 1997 r., Rep. A Nr (...) pism (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 12 i 26 listopada 2012 r. pisma powoda do (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w K. z 15 listopada 2012 r., pisma (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w K. z 22 listopada 2012 r., zawiadomienia o Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Wspólników pozwanej spółki z 25 kwietnia 2013 r., wyciągu uchwał i protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wspólników pozwanej spółki z dnia 10 maja 2013 r. na okoliczność podjęcia przez pozwaną spółkę działań zmierzających do realizacji inwestycji P. (...)Krajobrazowego przy Jaskini (...). Podkreślenia wymaga, że dokumenty powyższe nie były kwestionowane przez stronę pozwaną pod kątem ich prawdziwości.

W dalszej kolejności wskazać należy, że Sąd Okręgowy w przeważającej części prawidłowo, na podstawie dowodów ocenionych z poszanowaniem reguł wskazanych przepisem art. 233 §1 k.p.c. ustalił stan faktyczny sprawy, co pozwoliło Sądowi Apelacyjnemu przyjąć go za własny w tym zakresie. Ocena ta nie dotyczy ustalenia, jakoby pozwana spółka na datę wyrokowania przez Sąd pierwszej instancji posiadała w formie prawnie istotnego dokumentu koncepcję budowy kompleksu edukacyjno-rekreacyjnego przy jaskini (...), z uwzględnieniem poniesienia nakładów inwestycyjnych na remont i modernizację obiektu Zajazdu (...). Konstatacja ta znajduje uzasadnienie w przedłożonych przez stronę powodową w postępowaniu apelacyjnym dokumentach, o czym niżej. Błędem Sądu Okręgowego było również przytaczanie w ramach stanu faktycznego poglądów i ocen biegłego. Ustalenie postawy faktycznej nie może pokrywać się z przedstawianiem zebranego materiału. Sąd ma natomiast obowiązek wypowiedzenia się, jakie zajął stanowisko co do faktów spornych między stronami. Ustalenie stanu faktycznego winno mieć charakter kategoriyczny (por. K. Piasecki w: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I, Warszawa 1996, s. 1001 i nast.).

Przyjęty przez Sąd pierwszej instancji stan faktyczny wymagał także uzupełnienia. Sąd Apelacyjny, działając na podstawie art. 382 k.p.c., w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony przed Sądem Okręgowym oraz w postępowaniu apelacyjnym ustalił dodatkowo, że: w dniu 13 listopada 1997 r. zawarta została w prawem przewidzianej formie umowa przeniesienia własności przedsiębiorstwa między Ministrem Skarbu Państwa a pozwaną spółką, obejmująca m.in. nieruchomości, na której położona jest Jaskinia (...), w której to umowie zastrzeżono (§2.9), że pozwana spółka jako wieczysty użytkownik jest przy inwestowaniu oraz dokonywaniu zmian na wymienionej nieruchomości do uzyskania zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w K.. (dowód: akty notarialny z dnia 13 listopada 1997 r., Rep. A Nr (...) – k. 561-570) Do dnia 12 listopada 2012 r. pozwana spółka o zgody takie nie występowała. (dowód: pisma (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 12 i 26 listopada 2012 r. – k. 571, 585, pismo powoda do (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w K. z 15 listopada 2012 r. – k. 586, pismo (...) Dyrektora Ochrony Środowiska w K. z 22 listopada 2012 r. – k. 587).

Umowa pozwanej spółki przewiduje w (...), że Zgromadzenie Wspólników podejmuje uchwały, m.in. w sprawie zatwierdzania kierunków rozwoju spółki oraz wieloletnich programów jej działalności. W(...)postanowiono z kolei, że udziały w spółce są zbywalne, z tym że wspólnicy założyciele mają prawo pierwszeństwa nabycia. Zgodnie z §13 umowy, nabycie udziałów przez pozostałych wspólników następuje po cenie nominalnej. (dowód: umowa spółki – k. 200-208)

O dofinansowanie projektu pn. (...)R.” wystąpiła do Zarządu Województwa (...) Fundacja (...). Projekt ten wciągnięty został na listę rezerwową uchwałą Zarządu Województwa z dnia 11 sierpnia 2010 r. (dowód: uchwała Zarządu Województwa (...) nr (...) – k. 555-559)

W dniu 23 maja 2013 r. odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Wspólników pozwanej spółki, na którym podjęto uchwały o wyrażeniu zgody na nabycie przez spółkę nieruchomości w C. (na której położona jest Jaskinia (...)), objętej księgą wieczystą (...), będącej dotychczas przedmiotem wieczystego użytkowania, za cenę nie wyższą niż 111.315 zł oraz o zobowiązaniu Zarządu spółki do przygotowania koncepcji kierunków rozwoju spółki i dalszego działania na następne lata oraz przedstawienia go do zatwierdzenia na najbliższym Zgromadzeniu Wspólników. W toku obrad Zgromadzenia członek zarządu P. D. poinformował o zakończeniu inwestycji w hotelu oraz otrzymaniu 100% dotacji. (dowód: zawiadomienie o Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Wspólników pozwanej spółki z 25 kwietnia 2013 r., wyciąg uchwał i protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wspólników pozwanej spółki z dnia 10 maja 2013 r. – k. 694-702)

W kontekście powyższych ustaleń za uzasadniony uznać należało zarzut apelacji dotyczący nieprawidłowej oceny opinii biegłego W. W. jako rzetelnej, wnikliwej i wiarygodnej. Z uwagi na zakres finansowy poszczególnych inwestycji, a przede wszystkim na motywację podawaną przez stronę pozwaną dla uzasadnienia podjęcia zaskarżonej uchwały, kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia miało ustalenie, czy inwestycja na nieruchomości, na której położona jest Jaskinia (...) jest lub ma być realizowana. Biegły, biorąc pod uwagę ww. inwestycję jako uzasadniającą kumulację kapitału zapasowego, powołał się na dokumenty w postaci: strategii rozwoju i inwestycji oraz planu rozwoju pozwanej spółki (k. 430). Dokumentów tych jednak nie dołączył do opinii. Nie uczyniła tego również pozwana spółka. Zestawienie tej okoliczności z wykazanymi faktami podjęcia czynności zmierzających do podjęcia stosownej uchwały Walnego Zgromadzenia Wspólników w przedmiocie inwestycji na nieruchomości, na której położona jest Jaskinia (...) dopiero po wydaniu zaskarżonego wyroku oraz złożenia projektu pn. (...)R.” do Zarządu Województwa (...) przez Fundację (...), pozwala na jednoznaczne przyjęcie, że opinia biegłego w jej najistotniejszej części opierała się na nieistniejących przesłankach. Nawet gdyby bowiem przyjąć, że dokumenty takie istniały i przedstawione zostały biegłemu, to jako niez zaakceptowane przez uprawniony organ spółki, stosownie do §23 umowy spółki, nie mogłyby stanowić podstawy relewantnych dla rozstrzygnięcia ustaleń.

Skuteczne podważenie istotnej części opinii biegłego, wobec zgromadzenia dodatkowego materiału dowodowego w postępowaniu apelacyjnym, nie powodowało konieczności przeprowadzenia dowodu z opinii innego biegłego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu swojego orzeczenia uchylającego wyrok Sądu Apelacyjnego do ponownego rozpoznania, dla oceny zasadności kwestionowanej uchwały potrzebne jest ustalenie celu działalności spółki, przedsięwzięć koniecznych dla jego realizacji i dalszego rozwoju, polityki rozwojowej spółki, uwarunkowań rynkowych, w tym ewentualnych oznak dekoniunktury, czy poziomu konkurencji w danej branży, potrzeby kumulacji środków, stanu kapitału rezerwowego i zapasowego, poziomu zadłużenia spółki lub przeinwestowania oraz ich przyczyn, skutków uchwały w odniesieniu do okresu wyłączenia zysku z podziału. Nie może przy tym budzić żadnych wątpliwości fakt, iż oceny tej dokonać należy dokonać w kontekście konkretnej uchwały. Pamiętać należy, iż zaskarżona uchwała dotyczyła podziału zysku za rok 2010. Strona pozwana, uzasadniając potrzebę przeznaczenia zysku na kapitał zapasowy wskazywała na prowadzone i planowane w przyszłości inwestycje. Do pierwszej kategorii zaliczono modernizację hotelu (...), do drugiej – budowę kompleksu edukacyjno-rekreacyjnego przy Jaskini (...). Jak wynika z zapisu protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wspólników z 10 maja 2013 r. modernizacja hotelu, objęta refundacją w ramach umowy z Województwem (...) z dnia 26 października 2010 r. została zakończona. Z kolei podniesienie standardu kolejnych pokoi nie wyszło poza propozycję zarządu (k. 700), zaś powstawanie planów inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem terenu wokół Jaskini (...) miało zostać dopiero zainicjowane uchwałą zgromadzenia. Przy przyjęciu za bezsporne, że celem pozwanej spółki jest szeroko rozumiana działalność hotelarska, ciągle podnoszenie jakości świadczonych usług dla zapewnienia ich konkurencyjności, w sytuacji gdy ewentualne plany inwestycyjne, nie zostały skonkretyzowane na tyle, aby można było ocenić ich zakres i wartość, nie wydaje się uzasadnione w ocenie Sądu Apelacyjnego, gromadzenie środków na ten cel, przy jednoczesnym pozbawieniu wspólników części należnych im praw. W innym wypadku ochrona wspólników przed nieuzasadnionym ograniczeniem ich prawa do dywidendy byłaby iluzoryczna. Wystarczyłoby bowiem powołać się na bliżej nieokreślone lub określone w ogólnym stopniu planowane inwestycje pozostające w związku z przedmiotem działalności danej spółki, aby uzasadnić przeznaczenie zysku na kapitał zapasowy. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że do chwili

zamknięcia rozprawy przed Sądem Apelacyjnym przy ponownym rozpoznaniu sprawy, nie ujawniły się okoliczności świadczące o dalszej konkretyzacji planów inwestycyjnych pozwanej spółki.

Z niekwestionowanej części opinii biegłego W. (...) wynika, że na dzień 31 grudnia 2010 r. pozwana spółka miała zgromadzone środki pieniężne (głównie na lokacie) w kwocie 9.488.700 zł (436, 490), przy stałym ponoszeniu kosztów bieżącej działalności oraz prowadzonych inwestycjach. Biegły działalność inwestycyjną spółki podzielił na 3 etapy: I – sprowadzający się do modernizacji hotelu i podniesienia standardu 64 pokoi, II – remont, zagospodarowanie powierzchni i modernizacja pozostałych 84 pokoi, III – realizacja parku edukacyjno-kulturowego przy Jaskini (...). W świetle treści powoływanego już wyżej protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 10 maja 2013 r. wynika, że na tę datę zrealizowany został I etap, zaś pozostałe nie wyszły poza sferę zamierzeń. Wedle opinii biegłego realizacja I etapu kosztować miała 9.572.636 zł, z czego zrefundowane miało zostać 3.923.211,50 zł. Zauważyć przy tym wypada, że do dnia 31 maja 2012 r. spółka poniosła nakłady z tego tytułu w kwocie 5.690.706 zł. Jednocześnie pozwana spółka zaciągnęła kredyty, co zresztą sam biegły uznał przy posiadanych środkach własnych za sytuację nietypową. Fakt, że zgromadzone środki własne o ponad 4 mln. Przekraczały kwotę kredytu, nie pozwala na przyjęcie, że gromadzenie dalszych środków było konieczne dla zaspokojenia zobowiązań kredytowych. W konkluzji powyższych rozważań, dojść należało do przekonania, że w sytuacji, gdy zgromadzone środki własne były całkowicie wystarczające do realizacji prowadzonych i zaplanowanych inwestycji, spółka korzystała dodatkowo z kredytu bankowego, a brak było przyszłych inwestycji, skonkretyzowanych w stopniu pozwalającym na ocenę ich zasadności, zakresu i wartości, przy corocznym odnotowywaniu zysku przez pozwaną spółkę i braku symptomów dekoniunktury czy braku konkurencyjności, przeznaczenie całości wypracowanego zysku na kapitał zapasowy było nieuzasadnione.

W rozpoznawanej sprawie powód żądanie uchylenia zaskarżonej uchwały uzasadniał jej sprzecznością z dobrymi obyczajami oraz pokrzywdzeniem wspólników.

Pojęcie dobrych obyczajów użyte w treści art. 249 k.s.h. odnosi się nie tylko do uczciwości kupieckiej skierowanej na zewnątrz funkcjonowania spółki, ale przede wszystkim do stosunków wewnętrznych w spółce, w tym relacji pomiędzy wspólnikami (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 marca 2009 r., V ACa 49/09, LEX nr 523888). Pozbawienie wspólników prawa do dywidendy, gwarantowanego im umową spółki oraz przepisem art. 191 §1 k.s.h. bez uzasadnionej przyczyny należy uznać za naruszające zasadę lojalności względem wspólników, a co za tym idzie dobre obyczaje. Niewątpliwie także działanie takie stanowi pokrzywdzenie wspólnika, dla którego jedynym sposobem uzyskania korzyści finansowej z udziału w spółce jest partycypacja w dywidendzie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2009 r., II CSK 522/08, LEX nr 494003). Należy zwrócić uwagę na fakt, iż powód nie pełni żadnej funkcji w pozwanej spółce, a zbycie przez niego udziałów de facto po cenie nominalnej wiązałoby się ze znaczącą stratą. Bez znaczenia jest przy tym okoliczność, iż powód był uprzednio prezesem zarządu spółki czy miał wpływ na kształt umowy spółki. To nie bowiem treść umowy jest dla niego krzywdząca lecz zaskarżona uchwała. Z kolei fakt, że uchwała dotyka w większym stopniu większościowego udziałowca, nie świadczy o braku pokrzywdzenia wspólnika mniejszościowego. Z punktu widzenia zasadności powództwa bez znaczenia były także okoliczności konfliktu między powodem a obecnymi władzami spółki, obecne miejsce pracy skarżącego oraz przyczyny zakończenia jego pracy w pozwanej spółce. Pamiętać także należy o tym, że uchwała krzywdzi wspólnika (akcjonariusza) zarówno w sytuacji, gdy cel pokrzywdzenia wspólnika (akcjonariusza) istnieje w trakcie podejmowania uchwały, jak również sytuację, w której pokrzywdzenie wspólnika (akcjonariusza) nie jest zakładane w chwili podejmowania uchwały, jednak treść uchwały jest taka, że jej wykonanie prowadzi w konsekwencji do jego pokrzywdzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2013 r., I CSK 407/12, OSNC-ZD 2013/4/81).

W konkluzji powyższych rozważań Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżona uchwała jako sprzeczna z dobrymi obyczajami oraz krzywdząca powoda jako wspólnika powinna zostać uchylona na podst. art. 249 k.s.h.

Konsekwencją zmiany wyroku Sądu Apelacyjnego była modyfikacja rozstrzygnięcia o kosztach procesu poniesionych przed Sadem pierwszej instancji oraz nieuiszczonych kosztach sądowych, wg zasady odpowiedzialności za wynik postępowania wyrażonej w art. 98 §1 k.p.c. Na sumę kosztów poniesionych przez powoda złożyły się: opłata od pozwu – 2000 zł, zaliczka na poczet wynagrodzenia biegłego – 2000 zł, wynagrodzenie adwokata – 360 zł, opłata skarbową od

pełnomocnictwa – 17 zł. O nieuiszczonych kosztach sądowych, które ograniczyły się do części wynagrodzenia biegłego orzeczono na podst. 80 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. – o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) w zw. z art. 98 §1 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 §1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego oraz kasacyjnego, na które po stronie powodowej złożyły się: opłata od apelacji – 2000 zł, opłata od skargi kasacyjnej – 2000 zł, wynagrodzenie będącego adwokatem pełnomocnika – 450 zł (§11 pkt 21, w zw. z §13 ust. 1 pkt 2 i §13 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu - t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461) orzeczono w oparciu o przepis art. 98 §1 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c.